

*Hoc vero occultum, intestinum, domesticum
malum, non modo non existit, verum etiam
opprimit, antequam perspicere atque explorare
potueris*

Bu gizli, içsel ve ev içi kötülük yalnızca var
olmakla kalmaz, onu fark edip, araştırmadan
önce sizi alt eder.

—Cicero, *Verres'e Karşı*

Kamu düzensizliklerinin sebeplerini araştırmak belli bir incelik gerektiren bir iştir. Eğer bir kimse böyle bir soruştırmada başarıya ulaşamazsa, zayıf ve hayalperest biri olarak görülür; eğer gerçek şikâyetle temas ederse, nüfuzlu ve itibarlı kişilere dokunma tehlikesi doğar; bu kişiler, hatalarının ortaya çıkarılmasına öfkelenir, onları düzeltme fırsatı doğduğu için minnet duymazlar. Eğer halkın gözdesi olan kişileri eleştirmek zorunda kalırsa iktidarın bir aracı olarak görülür; iktidardakileri eleştirirse, bir hizbin maşası olarak değerlendirilir. Fakat görev duygusunun her ifasında bir şeyler göze alınmalıdır. Kargaşa ve düzensizlik durumlarında, yasaımız her bireyi bir bakıma bir yargıç yetkisiyle donatmıştır. Ulusun işleri karıştığında sıradan insanlar bu yasanın ruhuna uygun olarak, günlük alanlarının biraz dışına çıkmakta haklı görülür. Bu insanlar, ülkelereinin felaketleri karşısında boş yere yakınanlardan daha etkili ve daha onurlu bir ayrıcalığa sahiptir. Sorunlara yakından bakabilirler; özgürce tartışabilirler; ve eğer şansları yaver gider de sıkıntının asıl kaynağını tespit eder ve bunu gidermenin makul bir yolunu öne sürebilirlerse, o anın yöneticilerini memnun etmeyebilirler ama Hükümetin işine kesinlikle yaramış olurlar. Hükümet, halkın zihnini nihayetinde yatıştıracak ve onların gönlünü kazanacak her şeyle –bu süreçte geçici bir huzursuzluk

da olsa– derinden ilgilidir. Burada halkın sesinin soyut değerini tartışmak gibi bir amacım yok. Ancak, her bireyin en kıymetli mülkü olan itibarı ve devletin en büyük dayanağı olan kamuoyu bütünüyle bu sese bağlı olduğu sürece, bu sesin ne bireyler ne de hükümet için önemsiz bir şey olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Uluslar esasen yasalarla yönetilmez; zorlaysa neredeyse hiç yönetilmez. Güçte ya da yasal düzenlemelerde varsayılan o ilk enerji ne olursa olsun, her ikisinin etkisi de aslında sadece araçsaldır. Uluslar, herhangi bir otoriteye sahip olmayan bir bireyin eşitlerini ya da üstlerini idare edebildiği aynı yöntemler ve ilkelerle yönetilir; yani, onların mizacını bilerek ve bunu ustalıkla idare ederek; burada kastedilen, kamu işlerinin istikrarlı ve huzurlu bir biçimde yürütüldüğü hâldir; yönetimin, kimi zaman yöneticinin kimi zaman da halkın üstün geldiği, karşılıklı tavizlerin verildiği ve küçük düşürücü zaferlerin ya da utanç verici boyun eğmelerin birbiri ardına sıralandığı bir mücadele hâline dönüştüğü hâl değildir. Bu nedenle, bir devlet adamının yönetmekle görevli olduğu halkın mizacı, onun ilk çalışması olmalıdır. Ve eğer öğrenmekle görevli olduğu şeyi bilmeme yönünde bir çıkarı yoksa, bu mizacı öğrenmesi kesinlikle imkânsız değildir.

Yaşadığımız çağdan şikâyet etmek, iktidarı elinde bulunduranlardan yakınmak, geçmişe ağıt